

Sartre, J.P.: Existencializmus je humanizmus. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1997. s. 94. ISBN80-220-0775-7.

1. „...pod existencializmom rozumiem doktrínu, ktorá robí ľudský život možným a ktorá okrem toho hlása, že každá pravda a každé konanie implikuje prostredie a ľudskú subjektivitu.“ s. 13

2. „Čo môže byť deprimujúcejšie ako príslovie *Bližšia košeľa ako kabát* alebo iné *Urob čertovi dobre, peklom sa ti odplatí?* ...Netreba bojovať proti danej moci, netreba bojovať proti sile, netreba premáhať vlastný údel.“ s. 14...A jednako sú to ľudia, ktorí tie smutné príslovia omieľajú, ľudia...ktorí existencializmu vyčítajú, že je priveľmi pochmúrny...“ s. 14

3. Spája ich (ateisticky orientovaných existencialistov – pozn. prekl.) presvedčenie, že bytie predchádza podstatu alebo – ak chcete – že východiskovým bodom je subjektivita. s. 16
Antipríklad: „...v prípade noža na papier podstata – to znamená súhrn predpisov a vlastností, ktorým umožňujú jeho výrobu a určenie – predchádza bytie.“ s. 16-17

4. „Človek nie je nič iné iba to, čo zo seba urobí.“ s. 19

5. ...človek najskôr jestvuje, to znamená, že človek je najskôr ten, kto sa vrhá do budúcnosti a kto si je vedomý, že sa do budúcnosti projektuje. Človek je najskôr projektom, ktorý sa subjektívne reflektuje namiesto toho, aby bol penou, hnilobou či kapustou. Pred týmto projektom nič neexistuje. Z nebies nemožno nič vyčítať a človek bude predovšetkým tým, čím zamýšľal byť. S. 19

6. A tak základný postup existencializmu je dosiahnuť, aby sa každý človek stal vlastníkom toho, kým sa stal a preniesť na neho totálnu zodpovednosť za jeho vlastnú existenciu. A keď hovoríme, že človek je zodpovedný za seba samého, nechceme tým povedať, že je zodpovedný iba za svoju individualitu, ale že je zodpovedný za všetkých ľudí. s. 20

7. Keď hovoríme, že človek si volí, rozumieme tým, že každý z nás si volí, ale chceme tým povedať aj to, že voliac si človek volí všetkých ľudí. Skutočne niet ani jedného nášho činu, ktorý - utvárajúc človeka, ktorým chceme byť – by netvoril zároveň obraz takého človeka, o ktorom si myslíme, že musí byť. s. 21

8. ...ak bytie predchádza podstatu a ak chceme jestvovať v tom istom čase, keď utvárame vlastný obraz, je tento obraz platný pre všetkých a pre celú našu dobu. Naša zodpovednosť je tak oveľa väčšia, ako by sme mohli predpokladať, lebo angažuje celé ľudstvo. s. 21
Voliac si vlastnú cestu, volím cestu človeka. s. 22

9. Ak pokladám istý skutok za dobrý, to ja sám som sa rozhodol povedať, že je skôr dobrý ako zlý. s. 24

10. A každý človek si musí klásť otázku: Som naozaj ten, kto má právo konať takým spôsobom, aby sa ľudstvo riadilo podľa mojich činov? A ak si to nevraví, znamená to, že maskuje svoju vlastnú úzkosť...ide o prostú úzkosť, ktorú poznajú všetci, čo niesli zodpovednosť. s. 25

11. Existencialista si naopak myslí, že je veľmi stiesňujúce, že Boh nejestvuje, lebo s ním sa stratí akákoľvek vyčítateľná hodnota. Už tam niet dobra *a priori* lebo niet nekonečného a dokonalého vedomia, v ktorom by bolo dobro a zlo utvorené. s. 27

12. ...človek je slobodný, človek je sloboda. ...ak Boh nejestvuje, nenachádzame pred nami hodnoty

či príkazy, ktorí oprávňujú naše správanie. A tak nemáme ani za sebou, ani pred sebou v žiarivom svete hodnôt oprávnenie či ospravedlnenie. Sme sami, bez poľahčujúcej okolnosti. s. 28

13. Práve to vyjadrujem, keď hovorím, že človek je odsúdený na slobodu. Odsúdený, lebo sa nestvoril sám, a jednako je slobodný, lebo keď už raz je vrhnutý na svet, je zodpovedný za všetko, čo robí. s.28

14. ...človek – bez akejkoľvek pomoci a opory – je odsúdený v každej chvíli na to, aby tvoril človeka. 29

15. Môžem povedať: Milujem priateľa natoľko, že pre neho obetujem istú sumu peňazí. A môžem to povedať iba vtedy, ak som to urobil. ...Hodnotu tej náklonnosti môžem určiť práve vtedy, ak som vykonal skutok, ktorý ju potvrdzuje a definuje. Avšak keď žiadam od náklonnosti, aby ospravedlnila môj čin, ocitnem sa v bludnom kruhu. s. 33

16. Ale ak hľadáte radu u kňaza, vybrali ste si ho, a už ste v podstate viac-menej vedeli, čo vám poradí. Inak povedané, vybrať si radu znamená predovšetkým angažovať seba samého. s. 34

17. Niet zbabelého temperamentu. Sú nervózne povahy, sú povahy chudokrvné, ako vravia dobrí ľudia, alebo povahy plnokrvné, ale človek, ktorý je chudokrvný, nie je preto zbabelý. Zbabelosť spôsobuje fakt, že sa vzdávame a ustúpime. A povaha nie je skutok. Človek je definovaný ako zbabelec od chvíle, keď vykonal svoj skutok. Ľudia nejasne cítia – a naháňa im to hrôzu -, že zbabelec ktorého vykresľujeme, je vinný za svoju zbabelosť. Ľudia chcú, aby sme sa rodili zbabelí alebo hrdinskí. s. 42

18. „...v *cogito* sa neodkrývam iba ja sám, ale aj iní.“ s. 45

A tak hneď odhaľme svet a nazvime ho intersubjektivitou, a práve v tomto svete človek rozhoduje o tom, čím je a čím sú iní. s. 46

19. ...existencialista nikdy nechápe človeka ako konečný bod, lebo človek sa nepretržite utvára. s. 62

Človek je ustavične mimo seba samého; tým, že sa projektuje a že sa stráca mimo seba, dáva žiť inému, a na druhej strane tým, že sleduje transcendentné ciele, môže existovať on sám. s. 62-63

1. " ... Pod existencialismem rozumím doktrínu, která dělá lidský život možným a která kromě toho hlásá, že každá pravda a každé jednání implikuje prostředí a lidskou subjektivitu. " S . 13
2. " Co může být více deprimující jako přísloví Bližší košile než kabát nebo jiné Udělej čertu dobře , peklem se ti odplatí ? ... Netřeba bojovat proti dané moci , netřeba bojovat proti síle , netřeba přemáhat vlastní úděl . " S . 14. .. A přesto jsou to lidé , kteří ty smutné přísloví omílají , lidé ... kteří existencialismu vyčítají , že je příliš pochmurný ... " s . 14
3. Spojuje je (ateistické orientovaných existencialistů - pozn .překl.) přesvědčení , že bytí předchází podstatu nebo - pokud chcete - že výchozím bodem je subjektivita . s . 16
4. " Člověk není nic jiného než to , co ze sebe udělá . " S . 19
5. ... člověk nejdříve existuje , to znamená , že člověk je nejdříve ten , kdo se vrhá do budoucnosti a kdo si je vědom , že se do budoucna projektuje . Člověk je nejdříve projektem , který se subjektivně reflektuje namísto toho , aby byl pěnou , hnilobou či zelím . Před tímto projektem nic neexistuje. Z nebes nelze nic vyčítat a člověk bude především tím , čím zamýšlel být . S. 19
6. A tak základní postup existencialismu je dosáhnout , aby se každý člověk stal vlastníkem toho , kým se stal a přenést na něj totální odpovědnost za jeho vlastní existenci. A když říkáme , že člověk je zodpovědný se sama , nechceme tím říci , že je odpovědný pouze za svou individualitu , ale že je odpovědný za všechny lidi. s . 20
7. Když říkáme , že člověk volí , rozumíme tím , že každý z nás volí , ale chceme tím říci i to , že volící si člověk volí všechny lidi . Skutečně není ani jednoho našeho činu , který - utvářejícím člověka , kterým chceme být - by netvořil zároveň obraz takového člověka , o kterém si myslíme , že musí být. s . 21
8. ... pokud bytí předchází podstatu a pokud chceme existovat v téže době , kdy utváříme vlastní obraz , je tento obraz platný pro všechny a pro celou naši dobu. Naše odpovědnost je tak mnohem větší , než bychom mohli předpokládat , neboť angažuje celé lidstvo . s . 21
Volící si vlastní cestu , volím cestu člověka . s . 22
9. Pokud pokládám jistý skutek za dobrý , to já sám jsem se rozhodl říci , že je spíše dobrý než špatný. s . 24
10. A každý člověk si musí klást otázku : Jsem opravdu ten , kdo má právo jednat takovým způsobem , aby se lidstvo řídilo podle mých činů? A pokud si to neříká , znamená to , že maskuje svou vlastní úzkost ... jde o prostou úzkost , kterou znají všichni , co nesli odpovědnost . s . 25
11. Existencialista si naopak myslí , že je velmi stísnující , že Bůh neexistuje , protože s ním se ztratí jakákoliv vyčist z nebe hodnoty . Už tam není dobra *a priori* neboť není nekonečného a dokonalého vědomí , ve kterém by bylo dobro a zlo utvořené . s . 27
12. ... člověk je svobodný , člověk je svoboda. ... pokud Bůh neexistuje , nenacházíme před námi hodnoty či příkazy , kteří opravňují naše chování . A tak nemáme ani za sebou ani před sebou v zářivém světě hodnot oprávnění či omluvu. Jsme sami , bez polehčující okolnosti . s . 28
13. Právě to vyjadřuji , když říkám , že člověk je odsouzen na svobodu . Odsouzený , neboť se nestvořil sám , a přesto je svobodný , protože když už jednou je vržen na svět , je zodpovědný za všechno , co dělá . s.28

14. ... člověk - bez jakékoliv pomoci a opory - je odsouzen v každé chvíli na to, aby tvořil člověka .
29

15. Mohu říci : Miluji přítele natolik , že pro něj obětuji jistou sumu peněz. A můžu to říct pouze tehdy , pokud jsem to udělal . ... Hodnotu té náklonnosti mohu určit právě tehdy , pokud jsem provedl skutek , který ji potvrzuje a definuje . Avšak když žádám od náklonnosti , aby omluvila můj čin , ocitnu se v bludném kruhu . s . 33

16. Ale pokud hledáte radu u kněze , vybrali jste si ho , a už jste v podstatě víceméně věděli , co vám poradí . Jinak řečeno , vybrat si radu znamená především angažovat sebe samého . s . 34

17. Není zbabělého temperamentu . Jsou nervózně povahy , jsou povahy chudokrevné , jak říkají dobří lidé , nebo povahy plnokrevné , ale člověk , který je chudokrevný , není proto zbabělý . Zbabělost způsobuje fakt , že se vzdáváme a ustoupíme . A povaha není skutek . Člověk je definován jako zbabělec od chvíle , kdy vykonal svůj skutek . Lidé nejasně cítí - a nahání jim to hrůzu - , že zbabělec jehož vykresluje , je vinen za svou zbabělost . Lidé chtějí , abychom se rodily zbabělí nebo hrdinní . s . 42

18. " ... V *cogito* se neodhalují jenom já sám , ale i jiní . " S . 45

A tak ...svět ... nazvěme ...intersubjektivitou , a právě v tomto světě člověk rozhoduje o tom , čím je a čím jsou jiní . s . 46

19. ... existencialista nikdy nechápe člověka jako konečný bod , neboť člověk se nepřetržitě utváří .
s . 62

Člověk je ustavičně mimo sebe sama ; tím , že se projektuje a že se ztrácí mimo sebe , dává žít jinému , a na druhé straně tím , že sleduje transcendentní cíle , může existovat on sám . s . 62-63